

MAGYAR LAPOK

XIII. évfolyam, 13 (3469) szám

KERESZTENY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12—27.

Szent Margit, a nemzet áldozata

Irta: Follmann Géza, szemináriumi rektor

Hazánkban az ősz bámulatos színpompába öltözteti az erdő hatalmas tölgyét. Az Árpád nemzetségtölgy immáron három és fél százados. Nem volt máskor sem terméketlen, mert Szent Istvánban a nagy térítőt s országalapítót kaptuk. Szent Imrében a szűesség hőst, Szent Lászlóban a hitvalló vezért, a kereszténység felülmulthatatlan lovagját.

A szent hivatása korának gyöngéit fölemelni, hibáiból kivezető utat mutatni. Életük éppen ezért nem egyszerű oly mélyenszántó, hogy azt községes teremtmény ámulattal nézi és a maga kislátkörü, botorkáló világszemléletével átfogni nem tudja s mégis valami természetfölötti erő ragadja meg s mozdítja ki élet-kályujából, mert annak hatása alól nem tudja kivonni magát. Az isteni gondviselés csodás adományai ők, akik a lelkiesség szent fegyvereivel küzdenek önmaguk megszentelésén kívül a hívek lelki gyógyulásán. Így érthetjük meg igazán hivatásukat. A nagy szenvedések és szenvedélyek évtizedeiben ezért

borul az őszét élő Árpád-tölgy oly csodás kegyelem-pompába. II. Endre király megölt hitvesének, Gertrudnak nővére Szent Hedvig; IV. Béla király nővére Szent Erzsébet, a kereszties hadban elhunyt Lajos türingiai herceget a jeruzsálemi egyházban vallásos tiszteletben részesítik. Árpád-házi Margit nagynénje. Salome lengyel hercegnő, boldog Margit leánytestvérei közül Kunigunda boldog, Konstanca szent s kívülök az apátnók és szentéletű fejedelemlányok hosszú sorát találjuk.

Magyarország ez években alapjaiban rendül meg. A német krónikás a tatárjárásról írva az országot már mint voltat emlegeti s nem hisz föltámadásában. Valóban, lakóinak nagy része felkoncoltan a dúvadak zsákmánya, másokat foglyokként hurcolnak el s még a megmaradt bujdosók közül is az erősebb a gyengébbet öli, csak-hogy a szörnyű éhínségben életét meghosszabbíthassa. A királyi család mindenéből kifosztva, kétségbeesetten menekül; nyomukban a tatár horda. Végül is a dalmát tengerparton fekvő sziklavár, Trau ad menedéket nekik. A megpróbáltatások sújtó vesszeje itt is elsuhan a királyi család felett: meghal ekkor két leánygyermekük, Katalin és Margit.

Ebben a reménytelenség fekete éjszakájában a király fogadalmat tesz. Születendő gyermekét ajánlja fel Istennek a megszabadulás zálogaként és engesztelésül mindama bűnökért, amelyek büntetésekként zudult Magyarországra a tatár horda. A kis leány, akit elhunyt testvére nevére Margitnak keresztelnek 1242-ben a türömgyei Znió várában örvendezteti meg szüleit. A királyi család ekkor már hazaért, de mindenütt csak rom és pusztulás fogadja. IV. Béla elpusztított, letarolt országát járja, bizalmát önt bujdosó alattvalóiba s alkotó munkára, városokban, falvakban való letelepülésre serkenti őket. Minden jel azt mutatta, hogy Isten elfogadta a szülők felajánlását, mert az ország élni kezdett s csakhamar annyira erőre kap, hogy a visszatérő tatárokkal szemben már eredményesen védekezik és a hamú, üszök alól élet sarjad mindenütt.

A negyedfél éves gyermeket szülei a veszprémi vár tövében meghuzódó kolostorba viszik, ahol a nemzet előkelő gyermekeivel együtt nevelkedik Bodoméry Tamás szerémségi főispán fiatal özvegyének, a Domonkos rendbe belépett Olympiades asszonynak a gondos vezetése alatt. Ez még csak efféle nemes leánynevelő intézet, ahonnan a megfelelő műveltség megszerzése után a növendékek rendszeres visszatértek családjaikhoz a világi életbe.

A jövő hivatás, bár még öntudatlanul, itt kezd életre kelni. Ráskai Lea krónikájában írja: ... e gyermek Szent Margit asszony vőn egy keresztjét kezébe és kezdé kérdezni az ő társától, hogy mi volna a keresztfa. Az ő társi pedig úgy mondak neki vala, hogy Urunk Jézus ekképpen öletett meg emberi nemzetért. Ezeket hallván sir vala e szent gyermek. — Az Udvozító szenvedése a részvét könnyeit váltja ki nála s ez lesz kiserője későbbi élte során.

10 éves korában kerül a Nyulak szigetére — a mai Margitsziget — ahol ettől fogva egész életét tölti az atyjától épített Boldogasszony kolostorban. A király az alapítólevélben írja: Midőn tehát azután a pusztítás után, amelyet bűneink büntetésére zudított reánk a tatárok vadsága, hathatósan hozzáállunk az ország megújításához... isteni sugallatra támadt az a gondolatunk... hogy a Duna szigeté... a Boldogsgos Szűz Máriának tiszteletére templomot és körülötte zárdát alapítunk... Margit urnőt leányunkat, ... elhelyeztük ebben a kolostorban, hogy amíg él, Istennek és a dicsőséges Szűznek szolgáljon. — A zárdá falai közé bevonuló kis embermécses erősödik nemsokára a kemény önmegtadadásban átszellemülő izzó lánggá, amely utat mutat egy nemzetnek a megjobbulásra. Most már öntudatos a felajánlása. Ottokár cseh király kezét kéri s szülei mindenképpen szeretnék a frigyet, de válasza: Ezen időtől fogva áthatatosan akarom, hogy megtudjátok, hogy az én fogadalmamat, hitemet, melyet az én Uram Jézus Krisztusomnak — mint magatok is jól tudjátok — szívemből-lelkemből tettem, nemcsak a világ dicsőségéért, de ennek felette sem életemért, sem halálomért meg nem szegném. — Ezt a felajánlást a legönmegtadadobb élet ékesíti. A mai kornak élvezeteket hajszoló anyagias gondolkodású embere előtt teljesen idegen világ ez az élet. Hogy egy királyleány a leghitványabb munkákat végezze kolostori visszavonultságában oly fokban, hogy még egyes szerzetestársnői is elforduljanak tőle, ruhájára hirtelenében varrjanak foltot, nehogy rongyos ruhában kelljen szülei látogatását fogadnia, de ugyanakkor a tőlük kapott drágaságokat maradék nélkül szétosztogatja; télvíz idején a nagy hidegben szinte megdermed, de önmegtadadásból nem követi a többi apácákat a melegedőbe; nagybőjt idején naponta csak egyszer étkezik, húsvét előtti két hétben csak kenyéren és vízen él és a nagyhét három utolsó napján még azt is megtagadja önmagától. Akinek összes hagyatéka amit halála előtt főnökőinek átad, egy láda. Elhunytá után eb-

ben találták meg kincseit az önsanyargatás eszközeit. De hatalmas fegyvere az ima, a vezeklés és a bűnösökért kiöntött könnyek. Ezek rementenek békét IV. Béla és fia, az ifjabb király, V. István között. Az egymással hadakozók közt a kibékülés annak színe előtt történt, aki leg-többet szenvedett érettük: a szigeti zárdában adott egymásnak békejobbot apa és fiú.

A lélek birodalma, annak fegyverei nem földiek. Az asszisi Poverello a maga rongyos csuhája alatt izzó szívvel az Egyházat hevíti fel és vonja el az anyagiaságtól; Szent Erzsébet előtt néhány évizedt alatt Nyugat-hajjal meg és épít sirja fölött hatalmas székesegyházat, ahol megszegyenülnek e világ sáfárai. Szent Domonkos rózsafüzérrel a kezében győzi le az eretnekeket s lelki leánya, a Nyulak szigetének szentje a maga önsanyargató életáldozatával ragadja ki a mohi összeomlást kiváltó tobzódás, elvesztett fényűzés és az élvezetek hajszájában kimerült nemzetét, hogy ez az élet világosodjék a maga kemény önfegyelmézettségével, önsanyargatásával az elpuhult népe előtt, mert a jövő csak az erőseké lehet. A lélek birodalma ekként győzi le az anyag világot s nyitja fel a gyengék szeméit, hogy lássanak. A zárdá falai közt élő kicsiny kis virág illata népeket ragad magával.

Az áldozat lángja lassan kialszik. A krónikás nem is írhat másként róla: ... meggyullada e méltóságos szűz mennyei jegyesnek szerelmében, kit kíván vala, kit szolgál vala, kit mindenek felette szeret vala, kinek szerelméért mind atyját, anyját és e világi birodalmát elhagyta vala. (1270 jan. 18-án.) — Meggyulad Krisztus szerelmében, elég ezekben a fenséges lángokban.

Vörös márványkoporsóban fekvő hamvaihoz zárandókolnak a következő nemzedékek. A török veszedelem idején kerülnek Nagyváradra, onnan Kassára, majd Nagyszombatra, de csak Pozsonyban tud megnyugodni. A klarisszák nagy kegyelettel őrzik ereklyéit, míg II. József régi kolostorainkat szájával megszüntető intézkedéseinek folyamánaképp nagyrészt meg nem semmisülnek. A pozsonyi klarisszától elkobzott ezüst ereklyetartó szobra, fejerekléje, csontjainak ezüstveretű ládája pénzverdébe kerül s az ereklyéket elégetik. Csak néhány kisebb csontdarabot és vezeklővel sikerül megmenteni s most ezeket az esztergomi székesegyház őrzi.

Évszázadok során több alkalommal megindult szenttéavatásának előzetes vizsgálata, de az idő mostohasága csak most engedte meg, hogy szent-

séges atyánk, XII. Pius pápa kimondhassa a végső szót ebben a vizsgálatban. 1943. július 25-én tette a magáévá Árpádházi Boldog Margit szenté-

avatása tárgyában eléjeterjesztett kérelmet, amelyet igen sok főpásztor a világ minden részéből hozza intézett. Most már oltárainkon tisztelhetjük a

engesztelő áldozata tanulság a ma rejtetes vérzivatarában élő magyar számára, mert: nem hal meg ki milliókra költi dús élte kincseit".

Mozik műsora:

APOLL: Kivirul az öreg szív.

BELVAROSI: Hegyek leánya.

CASINO: Lángok.

KORONA: Gróf Monte Christo II. rész

Eisenhower, az Európa előzönlésére küldendő szövetséges csapatok parancsnoka, átvette hivatalát

Genf. (MTI.) Eisenhower tábornok főhadiszállásáról jelentik: A tábornagy Londonba érkezésével élére áll a szövetségesek előzönlő hadereje főhadiszállásának, amennyiben a Washingtonban kiadott első közlemény szerint Eisenhower átvette hivatalát, mint az Európa felszabadítására küldendő szövetséges csapatok parancsnoka. A hivatalos jelentés azt is mondja, hogy több mint két héttel ezelőtt elutazott Algirából. Előbb Marokkóba ment, ahol találkozott Churchill miniszterelnökkel, azután néhány napra Washingtonba repült, hogy megbeszélést folytasson Roosevelt elnökkel, Marshall amerikai vezérkari főnökkel s az amerikai had-

erő parancsnokaival. Washingtonból repülőgépen Londonba ment. Parancsnoki állását Foch tábornagy főparancsnoki szerepével lehet összehasonlítani, amelyet a francia tábornagy töltött be az első világháborúban.

Az Exchange katonai munkatársának jelentése szerint Eisenhower Londonba érkezésével az európai szárazföld előzönlésére vonatkozó tervek végső szakaszába jutottak. A szövetségesek majdnem valamennyi magasrangú katonai vezetője együtt van a főhadiszálláson. Máresak néhány parancsnok kinevezése hiányzik, köztük az Egyesült Államok előzönlő parancsnokának kinevezése.

szágban élő török diákok Svájc irányában elhagynák a Birodalmat.

Stockholmból jelentik: (MTI.) Mint a brit hírszolgálat jelenti, az angliai repülőgéppályákon gyors ütemben gyártják a legújabb és legkorszerűbb

brit szállítórepülőgépet, a 30 tonna Avro-York gépet, amelynek hatósugara 4800 km., legnagyobb gyorsasága pedig óránként 480 km. Az új gép, mely a Lancaster 4 motoros bombázóknak a testvére, az elmúlt héten 10 óra 25 perc alatt repülte át az oceánt.

London. (Bud. Tud.) Az angol al-sólház rövidesen ismét összeül. Arra számítanak, hogy Churchill nagyobb beszámolót mond a háborus helyzetéről és Eden a lengyel-szovjet feszültségről.

SS csapatok megghisították a szovjet áttörési kísérleteket Kirovográdtól északnyugatra

Berlin. (MTI.) A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távirati Irodának. A véderő főparancsnoksága közli: Kerestől északkeletre és Kirovográdtól északnyugatra a szovjet csapatok folytatták heves támadásikat. A hadsereg és a fegyveres SS kötelékei megghisították minden áttörési kísérletet és az elmúlt két nap alatt 31 ellenséges páncélos löttek szét. Rjccicától nyugatra a Szovjet erős tüzérégi-előkészítés után nagy kötelékekkel támadott. A súlyos és változatos harcokban csapataink tartották állásaikat. Néhány betörést megsemmisítették illetve elzártak. Vitebszktől délkeletre a szovjet csapatok megismételt támadásai megghisultak csapataink szívós ellenállásán. Neveljtől északnyugatra s északkeletre az ellenség új kötelékeket vett harcha. Egész nap folytatott támadásai súlyos veszteségek közepett omlottak össze. Az Ilmen-tótól északra. Leningrádtól és Oranienbeumtól délre a szovjet hadosztályok változatlan hevességgel támadtak.

A délolaszországi harcitévenység a Cervarotól nyugatra és északnyugatra fekvő szakaszon átmenetileg

lanyhult. Az ellenség számos előretöréseit visszautasítottuk.

Északamerikai bombavetők tegnap a birodalom déli területe ellen intéztek támadást. Klagenfurtban épületkár keletkezett és emberéletben kár esett. Légvédelmi kötelékek 18 ellenséges repülőgépet — tulnyomórészt bombavetőket löttek le ennek a támadásnak elhárításakor, valamint az olasz területet.

Német búvárhajók az Atlanti-óceán vizein a Földközi-tengeren és a Fekete-tengeren összesen 36.500 bruttóregiszter tonnát kitevő 5 hajót három torpedórombolót és két búvárhajót súlyosítottak el. Három másik hajót megtorpedóztak és két ellenséges repülőgépet lelöttek.

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti: A német csapatok január 15-én és 16-án a keleti irányon 269 szovjet páncélos járművet pusztítottak el és 118 repülőgépet löttek le.

Lisszabon. (MTI.) Washingtoni hivatalos közlemény szerint a különböző európai, ázsiai és amerikai országok képviselői január 19-én és 20-án értekezletet tartanak a nemzetek közötti együttműködés háború utáni helyreállításának előkészítésére.

Kinos meglepetést keltett Londonban a lengyel nyilatkozatra adott szovjet válasz

Stockholm. (MTI.) A Német TI jelenti: A Nya Daglight Allehandán londoni jelentése szerint a szovjet-lengyel határviszályra vonatkozó lengyel nyilatkozatra adott szovjet-országi válasz az angol fővárosban bombaként hatott és mértékadó körökben a szovjet választ arcútlításnak tekintik, amely nemcsak Lengyelországot, hanem Angliát és Amerikát is érte. A jegyzék arra mutat, hogy a szovjet saját lengyel kormányt szándékszik alakítani.

Lisszabon. (MTI.) A brit hírszolgálat jelenti Washingtonból: Hull északamerikai külügyminiszter hétfőn bejelentette, hogy az Egyesült Államok kormánya tudtára adta a szovjet kormánynak, hogy kész vele együttműködni a szovjet-lengyel viszony helyreállítására. Hull a bejelentéshez hozzáfűzte, hogy az Egyesült Államok kormánya reméli, hogy sikerülni fog a szovjet-lengyel diplomáciai kapcsolatokat helyreállítani.

Lisszabon. (MTI.) Londoni lengyel körök a brit hírszolgálat diplomáciai munkatársa szerint hétfőn reggel kijelentették, hogy sajnálattal veszik tudomásul a lengyel kormány január 14-én tett nyilatkozatára adott szovjet választ hangnemét és tartalmát, különös tekintettel a lengyel nyilatkozat békülékeny hangnemére és tar-

talmára, ami Lengyelországnak azt a kívánságát bizonyítja, hogy a tőle telhető módon hozzájáruljon a szövetséges nemzetek közötti egyetértéshez. A lengyel kormány most hivatalosan elsősorban is tanácskozással folytat a brit és amerikai kormánnyal.

Zürich. (Bud. Tud.) A Tat londoni levelezője szerint feltehető, hogy Moszkva hajlandó lesz tárgyalni Mikolajczikkal. A megállapodás megkötése és a diplomáciai kapcsolatok felvétele előtt ragaszkodni fog a lengyel kormány olyan átalakításához, hogy vonják be abba a moszkvai lengyel bizottság képviselőit is. Hír szerint ragaszkodik a szovjet kormány ahhoz is, hogy Soszorkovszky tábornok mondjon le a lengyel hadsereg főparancsnokságáról.

Nem készül német rajtaütés Spanyolország és Portugália ellen

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti: A külügyi hivatal sajtóérkezőletén valótlannak minősítették a svéd lapoknak Londonból származó United Press jelentését, amely szerint német rajtaütés készül Spanyolország és Portugália ellen. A cáfolat szerint újabb angol-amerikai kísérletről van szó, hogy egyenlenséget szítsanak Németország és az ibériai államok között és hogy azokat megfélemlítsék.

Lisszabon. (MTI.) Albírból érkező jelentés szerint Churchill Marakesben De Gaulleval megbeszélte az angol-francia viszonyra vonatkozó kérdéseket és a végső győzelem kivívására vonatkozó együttműködés részleteit. Hír szerint beszéltek a francia csapatok részvételéről Európa előzönlésében és ideiglenes francia kormány létesítéséről az európai átmenet után.

Genfől jelentik: (MTI.) A Gazette de Lausanne kiadósítójának ankarai jelentése szerint a török kormány átutalásának kérdése továbbra is időszerű, különösen ami a külügyi miniszteri tárgya betöltését illeti. Ezze kapcsolatban felmerül Rüstü Aras volt külügyminiszter neve.

Istanbulból jelentik: (MTI.) A Német TI jelenti: Ankarában cáfolják azokat a híreket, amelyek szerint a Németor-

Pénteken három ízben támadták angol bombavetők Franciaországot

Párizs. (MTI.) A Német TI jelenti: Az OFI jelentése szerint angol bombavető repülőgépek pénteken három támadást intéztek Északnyugat- és Észak-Franciaország ellen. A támadások során 13 ember életét veszítette, illetve megsebesült. Szombaton ismét nagymennyiségű bombát dobtak 15 községre, amelyeket az előző támadások majdnem teljesen elpusztítottak és amelyekből a lakosságot kitelepítették.

Genfől jelentik: (MTI.) A Német TI jelenti: Londonból jelentik: Mint a Ti-

mes Nápolyból jelenti, Dél-Olaszországban az élelmezési helyzet még mindig nem javult. Nápolyban a nehéz testi munkások a ki nem elegendő élelmezés miatt zúgolódnak, már rendezvények is voltak. Ez intő jel arra — írja a tudósító — mi lesz abban az esetben, ha az élelmezésszállítások rövidesen nem fokozódnak. Az élelmezésihiányon kívül általában bírálgatják a szövetségesek délolaszországi igazgatását, amelynek rendes működését nagyon zavarja a rendkívül sok személyi változás.

Borzalmas pusztítást végzett az argentinai földrengés

Buenos Airesből jelentik: (MTI.) A Német TI jelenti: A san-jani földrengés hatalmas áldozatainak pontos számát még nem lehetett megállapítani, mivel a romokar még nem tudtak eltakarítani. Eddig 500 halottat találtak meg. A súlyosan sebesültek száma 900, a könnyebben sebesülteké 4000. A város teljesen lakhatatlan.

Buenos Aires. (MTI.) A Német TI jelenti: Az argentinai földrengés a

legnagyobb természeti csapás, amely ebben az évszázadban Argentínát sújtotta. Nemcsak San Juan városa, hanem a közeli Concepcion és Trinidad helységek is csaknem teljesen elpusztultak a földrengés következtében. A hivatalos közlésből, valamint a földrengéssújtotta vidékekről érkező első fényképfelvételekből már teljes mértékben kitűnik, hogy milyen nagy szerencsétlenség érte ezt a területet.

Négy hadiárvt neveltet Bihar megye évi 5000 pengő költséggel

Nagyvárad, január 18. Bihar vármegye törvényhatósága ma délelőtt dr. Cziffra Kálmán főispán elnöke alatt tartotta meg rendes havi közgyűlését, amelynek rendes tárgysorozatán a közgyűlést előkészítő ügyeken kívül 350, póttárgysorozatán pedig 2 ügy szerepelt.

A közgyűlést előkészítő ügyek tárgyalása során a közgyűlés jóváhagyta az alispáni javaslatot Csík vármegye törvényhatóságának átirata tárgyban az 1953-ban megrendezendő Attila emlékkünnepélyre vonatkozólag. Az alispáni javaslat leszögezi, hogy a mai háborús viszonyok között az erre az egyébként nemes célra való gyűjtés nem látszik időszerűnek és egyáltalában az emlékkünnepély előkészítése ma még korai.

Jóváhagyta a közgyűlés a vármegyei tisztviselők gyermekeinek tanulóként évi 800 pengős tanulmányi segélyére vonatkozó javaslatot. A segélyek végeösszege több mint 20 ezer pengőt tesz ki.

A közgyűlés hatáskörébe tartozó ügyek közül kiemelkedő érdekességük az alábbiak:

A Bihar—érmihályfalvai út kiépítéséhez szükséges területek megszerzésére 9 gazdával kötöttek adásvételi szerződéseket, amelyekhez a közgyűlés hozzájárult.

Az „Adjunk apát a hadiárvaaknak” mozgalom támogatására Bihar vármegye 4 hadiárva neveltetési költségeit vállalja évi 5000 pengő költséggel. Hasonlóképpen folyósítja ebben az évben is 2 finn hadiárva neveltetésére a tavalyi költségvetésben előirányzott összeget.

A közgyűlés ez alkalmával több közéleti határozatot módosított vagy semmisített meg.

Mezőpéterd közszeg államiskola céljaira nagyobb telek átengedését határozta el, de a közgyűlés feloldotta a ha-

tározatot, mert a község a törvényes előírások figyelmen kívül hagyásával döntött.

Margitta községnek a tisztviselők karácsonyi segélyére vonatkozó határozatát olyképpen módosította, hogy a segély nem haladhatja túl az egyhavi törzsfizetés és a másfélhavi családi pótlék összegét.

Nagyobb jelentőségű még Zsadány község határozata, amely szerint a köz-

ség 25 évi törlesztésre 40.000 pengő költséget vesz fel az OTI-tól orvosi lakás építésének céljaira. Középes község 10.800 pengős előiránnyal körjezőségi hivatalt épít és 13 ezer pengőt adoz irodai berendezési tárgyakra.

A közgyűlés számos községi határozatot hagyott jóvá a tisztviselők karácsonyi segélyére és egyéb kisebb jelentőségű közigazgatási ügyekre vonatkozólag is.

Rendkívüli közgyűlést tartott Bihar megye törvényhatósági bizottsága

Nagyvárad, jan. 18. Kedden délelőtt 12 órakor a megyei közgyűlés után rendkívüli közgyűlést tartott Bihar megye törvényhatósági bizottsága dr. Cziffra Kálmán főispán elnöke alatt.

A tárgysorozat pontjai között a belügyminiszter és a honvédelmi miniszter leírata, a törvényhatóság átiratai, alispáni előterjesztés és kérelmek szerepeltek.

A közgyűlést az elnöklő főispán nyitotta meg, majd a Híszkegy elmondása után dr. Oswald János vármegyei főjegyző és dr. Csernák István előterjesztették a miniszteri leiratokat, melyek a vármegyei kezelői állások szervezése és a honvédtisztképző akadémia alapítványi hely betöltésének kérdéséről szölettek. A közgyűlés a leiratok tartalmát elfogadta.

A törvényhatóságok átirata azt tartalmazta, hogy Csík vármegye kezdeményezésére Attila halálának 1953-ban bekövetkező 1500-ik évfordulóját az ün-

neplés szempontjából előkészíték és erre támogatást nyújtsanak. A közgyűlés a kérdést levette a napirendről, megállapítva, hogy az ünneplés egyelőre nem időszerű.

Az alispáni előterjesztés a vármegyei tisztviselők iekolázatási segélyével foglalkozott, megállapítva, hogy segélyt csak rászorultság esetén jó előmenetelű tanulók szülei kapnak. Ezeknek segélye évi 800 pengő. A közgyűlés ez előterjesztést elfogadta.

A kérelmek során Medvéssy Anna és

A chilei kormány repülőgépeken orvosokat, ápolónőket és gyógyszereket küld Argentínába

Stockholm. (MTL): Az angol hírszolgálat jelenti Santiagoból, hogy a chilei kormány hétfőn elhatározta, repülőgépet küld orvosokkal, ápolónőkkel és gyógyszerekkel a san juani földrengés áldozatainak segítségére. Ezt a határozatot közös tanácskozásukon a chilei külügyminiszter, közegészségügyi miniszter, a katonai kórház főnöke hozták. Az expedíció még hétfőn elindult. Egy chilei orvos vezetésével San Juanban már kiegészítő kórházat is állítottak fel.

Stockholm. (MTL): Az angol hírszolgálat buenos-airesi jelentése szerint az argentinai kormány 50 tonna értékű élelmiszert, amely eredetileg hadifog-

lyok számára behajózásra készen állott, San Juan áldozatainak rendelkezésére bocsátott. Ez az élelmiszermennyiség különösen jól megfelel rendeltetésének, mert eredetileg is nyílt táborokban való használat céljára válogatták és csomagolták.

Stockholm. (MTL): Az angol hírszolgálat buenos-airesi jelentése szerint hivatalosan közölték, hogy San Juanban a mentési munkálatok során eddig 800 holttestre bukkantak. Azt hiszik, hogy a halálos áldozatok száma 1600 körül lesz. A sebesültek számát 13.000-re becsülik.

Egy hónapig szünetel mindennemű vasúti személyforgalom Horvátországban

Zágrábból jelentik: (MTL) A horvát közlekedésügyi miniszter rendeletet adott ki, amelynek értelmében január 23-án 0 órától kezdve február 22-én 24 óráig, tehát egy teljes hónapig egész Horvátország területén szünetel mindennemű vasúti személyforgalom. Kivételesen csak az utazhatik, aki a belügyminiszteriumtól, vagy a közmunkaügyi miniszteriumtól és a biztonsági főbizottságtól arra külön engedélyt kap.

Zágrábból jelentik: (MTL) A Travnik-től délre Délboszniában folyó tisztogató harcokban 128 partizán esett el, sok megsebesült és igen sokan önkéntesen

megadták magukat. Általában jellemző tünet, hogy az utóbbi időben mindinkább nő azok száma, akik önként megadják magukat. Az Adria-parti tisztogatás során 423 partizán esett el, 55 fogságba került. A hadiszákmány 24 géppuska, hat aknavető, 4 légvédelmi ágyú, egy terep, 350 puska, 8 rádiókészülék, egy felszerelt rádióállomás és több másfajta nagymennyiségű hadiszeg. Az ország többj részében is folyik a tisztogatás és különböző helyeken 624 partizán esett el, köztük a szlavonai Lipiknél egy politikai biz-

tos is.

Köteles-e az Athenaeum kiadni Jánosi György két mesekönyvét

A Magyar Tudósító jelenti: Jánosi György református lelkész, író, újsíri működési kötelezettsége" iránt pert indított az Athenaeum irodalmi és nyomdai rt. ellen. Keresetében előadta, hogy az Athenaeum régebben kiadta egy mesekönyvének három kötetét, mire további újabb két kötet kéziratát nyújtotta be. Az egyik kiadására szóbeli, a másikkra írásbeli ígéretet kapott. Azonban mindaddig egyiket sem jelentették meg. Ezért kérte a bíróságot: kötelezzék az Athenaeumot a két mű kiadására, továbbá 5000 pengő kártérítés megfizetésére.

Dr. Cserényi Tregovits Károly törvényszéki tanácselnök, aki a pert tárgyalta, az ügy tisztázására széleskörű bizonyítási eljárást folytatott le. Ennek során kihallgatták Erényi András volt cégvezetőt, Sárközy Györgyöt, az ismert író, aki egyébként az Athenaeum könyvkiadóosztályának vezetője és Balogh Máriát, aki az Athenaeum ifjúsági irodalmi lektora. A tanúhallgatások eredménye alapján a törvényszék megállapította, hogy a negyedik kötet kiadására Erényi András, aki 1939 július haváig a könyvkiadói osztály vezetője volt, kötelező ígéretet tett. Sárközy György pedig írásbeli szerződést is elköltött. Mindebből a bíróság arra a

következtetésre jutott, hogy téves Jánosi Györgynek az az állítása, hogy a negyedik kötetre szóbeli, az ötödikre pedig írásbeli megállapodás jött létre, mert teljesen valószínűtlen, hogy a kiadó a negyedik kötet megjelentetése előtt már megállapodott volna egy újabb kötet kiadására. Az ígéretek a negyedik kötetre vonatkoztak.

A megállapodás szerint a mű megjelenési idejének megállapítása az Athenaeum kizárólagos joga. Így tehát Jánosi Györgynek nem áll módjában a mű megjelenésének időpontját egyhangúan megállapítani. Nincs tehát jogszerű alapja annak a kereseti kérelemnek, hogy a bíróság ítéletileg kötelezze az Athenaeumot a szóbanforgó mű egy hónapra belül való megjelentetésére. Igaz ugyan, hogy a szerzőnek hosszabb időt át bizonytalanságban való tartása méltánytalanul mutatkozik, ebben az esetben azonban erről nem lehet szó, mert az Athenaeum hajlandónak mutatkozott a megállapodástól elállni és a kéziratot rendelkezésre bocsátani. Egyébként is az Athenaeum tavaly októberben értesítette Jánosit, hogy a mesekönyvet 1944 karácsonyára kiadja. Mindezek alapján a törvényszék a keresetet elutasította.

1943-ban 64 új magyar szövetség alakult Erdélyben

Kiépült az Erdélyi Magyar Hitelszövetségi hálózat

(Kolozsvár.) Az elmúlt évben számtalan híradás számolt be arról a lelkes és eredményes szövetségi munkáról, amelyet a „Szövetség” az erdélyi szövetségek eszicsintzményének irányításával egyes erdélyi faluvezetők végeztek. Ennek a lelkes szövetségi munkának és a vezetők türelten munkakészségének eredménye, hogy a „Szövetség” tagszövetségeinek száma 1943-ban 64 új szövetséggel gyarapodott. Ezzel az összes tagszövetség száma két megszünt szövetséget figyelembevételeivel az 1942. évi 319-el szemben 381-re, vagyis egy év alatt egyötödével emelkedett. A 64 szövetségből 44 hitelszövetséget, 20 pedig egyébtárgyú. A 161 már meglévő hitelszövetség mellé alakult 44 új hitelszövetség. 27.06 százalékos emelkedésnek felel meg és már ez az adat is mutatja, hogy a „Szövetség” a múlt évben elsősorban a hitelszövetségek szervezését tűzte ki céljául. Ez az eredmény jelentős lépés népünk anyagi jólétének növelésére. A szörvány hitelszövetségek megalakításával a nemzetiségi vidéken élő magyarok gazdasági és népi erejének erősödését segítette elő.

Az erdélyi magyar hitelszövetségek hálózata ma már földrajzilag összefüggő és az egyes hitelszövetségek működési köre kiterjed mind azokra a szomszédos községekre is, ahol kishitelre szoruló magyarok élnek. Megállapítható tehát, hogy a jelenlegi erdélyi magyar hitelszövetségi hálózat a most szervezés alatt álló néhány szövetséggel kiegészítve bőven elegendő lesz az erdélyi kisemberek indokolt hitel igényeinek kielégítésére.

Nemcsak a búza,

a búzakötvény is aranyat ér

A „Szövetség” tejszövetségi hálózatában jelenleg 131 szövetség van, az elmúlt évben 12 új szövetség alakult. A tejszövetségek ilyen esekélszámú gyarapodása a háborús lejttermelési viszonyokkal magyarázható.

Gazdasági szövetséget 1943-ban 8 kezdte meg működését és ezzel most 43 egyébtárgyú szövetséget a „Szövetség” tagja. Ezek így oszlanak meg: különféle beszerző és értékesítő szövetséget 11, fakitermelő és feldolgozó szövetséget 8, különféle ipari, termelő és értékesítő szövetséget 7, különféle tárgyú (villamosági, fagyógó, szállító, vágóhídi munkás stb.) szövetséget 7, háziipari szövetséget 3, eséplőszövetséget 3, furdőszövetséget 2, lenfeldolgozó szövetséget 2. A szövetségek tehát sokoldalú működési területtel Erdély iparosodásá-

ból is kivesszik részüket.

Ezek a számadatok beszédes bizonyítékai a „Szövetség” 1943 évi munkásságának és az erdélyi magyar szövetségi mozgalom rohamos fejlődésének.

A Holnap városa hódol a Tegnap városának

Január 26-án, Ady Endre halálának huszonöt éves fordulóján emlékünnepeket rendeznek a nagyváradi újságírók és művészek. Az ünnepély iránt országos érdeklődés nyilvánul meg, a fővárosi lapok több munkatársa érkezett le már is Nagyváradra, hogy az évforduló alkalmára helyszíni riportokban számoljanak be a régi Váradról, az egykori műhelyről és felelevenítsék Ady emlékeit azok visszaemlékezései alapján, akik együtt éltek Nagyváradon, a Holnap városának légkörében a nagy költővel.

Igy kerül ismét Nagyvárad az ország szellemi életének középpontjába. A mi ünnepünkön keresztül hódol az egész ország szellemisége a pacsirta álcás sirálynak, Ady Endrének. Sirja a Keresztút utján van, mi nem záródokolhatunk oda, éppen ezért itt gyűjtünk örökmécseseket, hogy fénye bevilágítsen a magyar életbe, megmutassa, hogyan váltak valóra a nagy Vates jóslatai.

Magyar Irodalompartoló Társaság: 45.000, Baumgarten díj: 24.000 pengő

A közelmúltban két nagy irodalmi eseménye volt a Magyar Irodalompartoló Társaság 45.000 pengős díjának és a 24.000 pengős Baumgarten díjnak kiosztása. Az utóbbit már ismeri a magyar közvélemény, az előbbiről alig valamit, vagy egyáltalán semmit sem tud. Mi az a Magyar Irodalompartoló Társaság, amely első adományként 45.000 pengőt osztott ki magyar írók között?

Vitéz Szabó Lajos, a keresztény ügyvédszervezet, a MÜNE elnöke, másfél esztendővel ezelőtt alapította meg a Magyar Irodalompartoló Társaságot néhány lelkes, önzetlen magyarral, hogy a magyar írók támogatására anyagi alapot létesítsenek. Nem kapitalista gondolat diadalrajuttatásáról és nem is egy ember — dűsgazdag mecénás — névkonzeráló eszekekedtetéről van szó. Az íróknak biztosítani kell az anyagi függetlenséget, hogy az idegen eredetű anyagi juttatások gúzba ne kössék szabad szárnyalásukat s Szabó Lajosék tervének megvalósításához 600 névtelen kisember állt össze, hogy legkevesebb évi 120 pengős adományaikból megteremtse a magyar írók szellemi és erkölcsi függetlenségének alapjait. Évente 60.000 pengő gyűlik így össze erre a célra. Az összegnek természetesen csak egy részét osztják ki jutalmul, míg másik részéből egy olyan tőkét akarnak megteremtteni, amelynek a kamatai is biztosítják majd a jutalmak összegét.

A Magyar Irodalompartoló Társaság munkája elérkezett most első nagy eredményéhez: első díjkiosztásához. A Társaság minden ellenszolgáltatás igénye nélkül, régebben megírt és megjelent művek jelképes jutalma képpen 45.000 pengőt osztott most ki tizenhat magyar író között. Érdemes megemlíteni, hogy az az összeg, amit a Társaság létezésének második esztendőjében

adott a magyar irodalom képviselőinek, kétezer akkora, mint a baloldali sajtó által támogatott, agyonünnepelt Baumgarten-alapítvány díjainak évi összege (természetesen a jelen esetben elmaradt a túldolal lelkezedése). A Magyar Irodalompartoló Társaság kitüntetettjei a következők: Erdélyi József, Sinka István, Kodolányi János, Németh László, Tamási Áron, Szabó Lőrinc, Szabó Pál, Bibó Lajos, Asztalos István, Barsi Dénes, Bözödi György, Gulyás Pál, Kádár Lajos, Tatay Sándor, Wass Albert és természetesen Szabó Dezso, aki a 10.000 pengős nagydíjat kapta.

Ezért az anyagiakban kifejezett megbeszüléért (s ezt érdemes még egyszer hangsúlyoznunk) az Irodalompartoló Társaság nem kíván a kitüntetettekkel ellenszolgáltatást. Célja és programja egy mondatban összefoglalható: az író legyen tehetséges és minden idegszalagban magyar...

Mint jeleztük, a túldolal sajtó egyáltalán nem lelkesült fel az Irodalompartoló Társaság eszekekedtetésére s a lapok csak kommunikációs zivononra sülyesztették, elrejtették az eseményt. Mindez természetesen nem lepte meg a magyar köröket, hisz az Irodalompartoló Társaság nyilvánvalóan nem a túldolal ügye, sőt, majdnem merénylet ellenük. Mert ezzel bizony megesorbul kisé a nagy Baumgarten-alapítvány tizenhat esztendeje ünnepelt tekintélye és több tehetség kiszáll majd kurátorainak különös védőszárnyai alól. Eddig korlátlan arany voltak a helyzetnek, tetszés szerint jutalmazták és sülyesztették s az évente esedékes jutalomdíjakat — néhány kirakatszembélytől eltekintve — nagyobbára csak olyanoknak adták, akik a humanista „felülemelkedés” jogán el tudták hallgattatni fajtájuk valódi hangját és hűségesen megfogadták a burgó utasításokat. Hogy plasztikusan fejezzük ki magunkat, Kaczér-Katz Illés Ikongója, ha nem is irodalmi értéke, de írójának személye és a mű célzata miatt összeszecs négereivel sokkal közelebb áll hozzájuk, mint Szabó Dezso „Elsodort falu”-ja. Ezért kell felsorakozni Szabó Gyulának bátor, úttörő kezdeményezése mögé.

Szent magyar

Van lelke a magyar földnek. És ennek a földnek lelkeket teremtő ereje akkor hanyatlík meg, ha fia nem hisznek a lélek létezésében. Ez a föld magyar lelkek romlandó sátorából van összetéve és a porhüvelyek századokon át acélozódiak, hogy keménykötésű magyarokat hordozhassanak. Történelmünk tegnapja zökkenő nélkül lendíti a má, hogy a holnapal biztosítsa az örök magyarságot, amit csak a lelkeség ad. A magyar lélek őszinteségével kell a történelmet tekinteni, mert ezt a történelmet nyíltszívű őszinteséggel lehet megérteni. A nagy Zrínyi Miklós költői lelke hozzányúl a magyar történelmi erők boncolgatásához, de égi erőkhöz kiált feladatának megoldása előtt: „Adj pennámnak erőt, úgy irhassak, mint volt!”

Nagyvárad története különösen is magyar. Bölcsőjét magyar szent kezek ringatják. Nem álmokat szövő szivárványos erők állítják talpára, hanem a szentségbeolvadt magyar vitézség virraszt fejlődésénél. Ezek a magyar erőkön át kapcsolódik az örök magyarság gondolatába s ezt igaz magyar le nem értékelheti a magyar élet mélységének csökekvése nélkül. A szent magyar alapít, épít és jövőbe lendít. Nemes büszkeséggel hivatkozhatunk a város multjára, mert a szent magyar miatt szegyenkezésre okunk soha nem lesz.

Ugy áll élénk ma Szent Margit alakjára, mint ennek a magyar földnek szent magyarja. Benne van a magyar földhöz minden ragaszkodás és katolikus hitének mélységével emeli együttes magasságba a magyar rögöt s a vallást s igazolja a kettőnek elválaszthatatlanságát. A hitben tüzesedett hazaszeretet képes áldozatra és Szent Margit a magyar lélek becsületességével hozza meg mindenről lemondó áldozatát a hazá megmentésére. Kivételes lelkek értik fel annak az erkölcsi tökének erejét amelynek kamataiból mások meríthetnek. Adnom kell, hogy más kapjon. És mióta elhangzott az evangéliumi gondolat: „Azért szeret engem az Atya mert én felteszem életemet” — azóta értjük meg, hogy a nagy áldozatokra képes lelkek képezik aranyfedezetét a nemzeti vagyonnak.

A szenttéavatás a világra viszi a magyar becsületet. Sajnalatos események ezt is megtephatják. Hitványság ütött már tanyát magyar földön és szárnyaira vette magyarságunkat a fekete hirverés. A külföld ferde nézetét magyarságunkról alig változtatjuk meg, ha idegenforgalmunk a hortobágyi élet sivár bemutatásában vagy egy-egy bugaci duhajkodásban merül ki, hiszen a délibábos rónákra a tiszazugi tömeges arzénmérgezés alig mérnek különösebb távolságot ezektől a bemutatóktól. De a szenttéavatás a világ figyelmét hívja fel arra a nemzetre, amelyből hamisítatlan erővel sugárzik szét a kereszténység diadalmas élete. Nagyhatalmat ideig-óráig alkothat tömeges, féltelmetes feszültségében fenntarthat a szétesést mindenkor magában hordó zsarnokság is, de az emberiség javát azok a nagyhatalmak mozdítják elő, amelyeket az örökkévalóság erejéből táplálkozó nagy jellemnek hoznak létre. Ezt a tényét cinikus ajakbiggyeszéssel éppúgy nem lehet súlyából kibillenteni, amint nem lehet történel-

ni erejétől megfosztani.

És vajjon kellő megbecsülésben van része magyar földön ennek a történelmi erőnek? Az idők viharában a maunkra hagyatottság keserű tudata most keresi a multat és az esztergomi és a székesfehérvári ásatások magyar dicsőségről regéket mondanak. Magyar természetünk hamar betemetkezik a szomorú magyar sors hangoztatásába, hogy Európa közepén viseltük rendeltetésünk keserveit és pusztultak a pusztítások özönében drága értékeink. Pedig a Nyúlakszigetet, Szent Margit országotmentő áldozatos életének helyét romok takarják s ahol a természeti adottságok bőségében a nemzeti kegyelet világokat átfogó zárandokhellyel ápolhatná kedves szentjének emlékét, nagyobb szabadságot élvez a bűn és ha erősen nem áll a sarkára a mindjobban öntudatraébredő katolikus közhangulat, néhány évvel előbb itt nemzetközi játékbárlang épül, amelyből a szeren-

csétlen kártyás hamar rátalál a Duna életrabló hullámaira.

És mi lehetne Szent László sirja felett, ha a törökpusztításnál is vésezebb erő, a nemzeti egyenetlenkedés fel nem dulja ezt a nagyszerű nemzeti értéket? Itt simultak el háborgó viszályok és ennél a sirnál békéltek meg haragvó magyar keblek. Itt nyert újabb erőt az aggódó magyar gondolat és szent elhatározásokra nagy tettek következtek. Ma csak sirni lehet könnyelműségük miatt, de magyar könnyeinket nem szívhatja fel a kegyelettel ápoltt nemzeti rög.

Ébredjen fel tehát a magyar lélek. Lesz idő még, mikor nemzeti becsületéhez méltó emlékekbe építheti kegyeletét. A lét nagy kérdésével szemben telítse magát a szent magyar emelkedettségéből és ennek erényei nyomán legyen gondja arra, hogy a magyar földnek újra legyen lelke. És ez a lélek meghozza majd az új tavasznak levegőjét, amelyben magyar dalt zenghet a magyar ajak és testvérkezet szoríthat a magyar kéz.

MOLNÁR JÁNOS

Vadhust is árulhatnak a hentesek és mészárosok

Tudomására hozom az érdekelteket, hogy a m. kir. iparügyi minisztérium 67.160—1943. Ip. M. számú rendeletével közellátási érdekből kivételesen megengedte, hogy a hentesek és mészárosok 1944. évi március hó 31. napjáig a hentes- és mészárosiparra szóló iparigazolványuk alapján — az egyébként fennálló rendelkezések korlátai között — mindenemü vadhust árusítsanak.

Hasonlóképpen a m. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi minisztérium 3500—1944. K. K. M. számú rendeletével engedélyt adott arra, hogy a 112.300—1942. K. M. sz. rendelete 2. §-a alapján kijelölt baromfikereskedők ugyanezen 1944. évi március hó 31. napjáig a baromfikereskedelemre szóló iparigazolványuk alapján — az egyébként fennálló rendelkezések korlátai között — mindenemü vadhust árusítsanak.

Nagyvárad, 1944. január 17.

Dr. Gyapay László s. k. h. polgármester.

VIGYÁZZ... NAGYON VIGYÁZZ!

A Nemzeti Újság c. napilap vasárnapi számában a fenti cím alatt megjelent vezércikkből vesszük a következő részeket.

Nehezek az esték. Fehér tetők alatt fekete házak. Vakok az ablakok és az utcákon hoeszű árnyak suhannak. Kőd takarja az eget s az éjszaka tele van titokkal. Sikít a sin a dübörgő villamos vágató s zele sutolja az arcodat. Mégy az utcán és megborzongsz. Társaságban vagy és elfog a nyugalanság. Egyedül fekszel és nem jön álom a szemedre. Január közepe... Mäskor a farsang évadja. Most a ceönd az úr felette. A tánc zenéje helyett a téli szél füttyül a füledbe. Az élet apró és könnyü örömei helyett a gondok légkörének feszültsége rezeg körülöttem.

Amit a nap során olvasol és hallasz, amit a rádió bekiált a szobádba, amit betűsorok és térkép vonalak felirnak a gondolatodba egész napon át, — este megrohan és elborít. Töprengsz és tépelődz, aggódasz és képzelsz. Szeretnél többet és többet tudni. Akarnál idősebb lenni három nappal...

Most vigyázz... Nagyon vigyázz! Beléptél az időbe, amikor a sokszor hallott szavakból jelenlévő valóság lett. Amit messziről figyeltél, hullámzó érzésekkel feléd közeleg. A megpróbáltatás. — több: a próbatétel egyre élesebben és világosabban mered eléd a lelkedben.

Most vigyázz... nagyon vigyázz! Emberséged és magyarságod leszatt a szavak ködéből, kézen fog és a magad öröhelyére vezet. Érted? Itt kell állnod és — megállnod.

Most minden — gondold meg — töléd is függ!

Ami az ódák magasságában tündökölt fölötted, amiről annyit hallottál szónokolni, amiről annyifélet és annyiféle olvastál: a *Haza* — itt van mögötted, közvetlen közeledben, szinte tapintható, eleven valóságban. Nem szép és szent fogalom többé csak: tény és igazság, amely megmarkol s amelyből nem bontakozhatsz ki az ő és a magad veszélyeztetése nélkül.

Most tudod igazán, kitéphetetlen része vagy. El nem futhatsz belőle, meg nem tagadhatod. Ha volna is oly hitvány, hogy ezt meg akarná csele-

kedni, hiába lenne minden erőlködés. Vele vagy és benne! Általad él és nélküle meghal. Benne maradsz meg, vagy vele omlasz le.

Az ország, amelyet behunyt szemmel is le tudnál rajzolni, a nemzet, amely óceánok válaesztóvizén keresztül is benne élne, — itt lélekszik melletted, urez szobádban... Itt simul hozzád magányos utcán, itt ölel át letéphetetlenül álmodban és ébrenlétedben egyformán. Benne remeg az érverésedben, benne piheg a szived dobbanásában, — ott van érzéseid mélyén és minden gondolatod fölött!

Emberi önérted, magyar öntudatod, keresztény lelkiismereted egyetlen parancsot kiált feléd, most érte élj és csak érte élj!

Kicsiny maganéleted keserű gondjai között és közéleti lényed elvei és tervei között, egyformán csak erre gondold ma. Amit cselekszel, amit mondasz, amit tervezel, mindent aszerint ítéld meg, mit ér az e pillanatban az egész országnak, az egész nemzetnek? Vezető személyiség vagy, vagy egyszerű kis ember, az legyen az első, amit magadtól kérdezel: jó ez vagy rossz ez a magyarság ügyének? Rokonszenveid és ellenszenveid, rajongásodat és ellenkezésedet, céljaidat és terveidat rendeld alá önként és áldozatosan ezeréves, független és szabad államiságunk legfőbb érdekének. Ha szólsz, ennek gondolatában beszéld, és hallgass, ha érzed, ennek java most ezt kívánja töléd.

Az ezeréves mult mindenkit kötelez. Akár boldog életet tudott élni e földön, akár szegényes körülményes között küzdött rajta, egyén és ugyanaz az erkölcsi és szellemi kötelesség terheli. A Hazát nem aszerint kell szeretnünk, hogy mit kaptunk tőle, hanem abban mutatkozik meg iránta tisztességünk és becsületünk, hogy mennyit tudunk adni neki!

Sohase feledjük el: magunkat magunknak kell megvédeni, fenntartani és minden poklokon keresztül a jövődönk megőrizni.

Amíg a magunk ereje töretlen, hite szilárd, öntudata biztos, lelkiismerete nyugodt, — nem kell félnünk és semmitől sem szabad megijednünk!

Akármit hoz a holnap, akármilyen megpróbáltatás elé állít ez a tél és ez a tavasz, éber szemmel, kemény derékkal, — acéllakarattal, gyémántkeménységgel — kell szembezállnunk vele.

A riadalom, a kishitűség, a megtanorodás még soha sem tett győzelmes s enkit. Aki a viharban nem áll ki a fedélzetre, hanem megbujik a hajópatkányok között, megérdemli, hogy el-süllyedjen.

Mi azonban élni akarunk! De ennek ára van. Méltóknak kell lenünk öceink örökségéhez, hűnek kell maradnunk ezeréves történelmi eserepünkhez. Állunk kell a vártát a Kárpátok élén és lent a Tisza—Duna táján egyformán!

Mi nem akarunk senkitől semmit elvenni! Csak azt akarjuk megvédeni, ami a miénk s amit sem a gyűlölet, sem az erőszak, sem a hamisság el nem vitathatott és el nem vehetett tölünk. Mert a nemzet egységének igazsága és az ország egységének igazsága mindig mindennél erősebb volt s erősebb marad! Nem akarunk mi más népeket sem megaláznunk, sem más országokat függetlenségüktől, szabadságüktől megfosztani. Mi csak azt akarjuk, hogy szent István országa második ezerévében is teljesíthesse történelmi rendeltetését európai hivatását.

Erre gondold, eszerint cselekedj, eszerint beszéld, ennek jegyében küzdj, dolgozz és remélj. Ha mindent igazán átgondoltad, őszintén átélted, akkor hidd el, már nem is lesznek olyan nehezek az esték, nem is lesznek olyan fekete az utcák, nem lesznek olyan magányosak az éjszakáid s nem lesz körülöttem olyan féltelmes a feszültség. Belemeresz nézni a holnapra és fel tudod emelni a tekintetedet az ég felé, amely fölött a Gondviselés öröklik fölötted, ahogy vigyázott ránk és megoltalmazott ezer esztendőn keresztül.

Ezért most nagyon vigyázz... nagyon vigyázz!

Szovjet himnuszt játszották New Yorkban, Stockholmól jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A szovjet hírtudós newyorki jelentése szerint a napokban ott egy hangverseny végén első alkalommal előadták a szovjet himnuszt.

Utcai balesetek Nagyváradon

(Nagyvárad.) Vásárhelyi Sándorné holtiszolga nejje, Pillangó-utca 14. szám alatti lakos a sikos járdán olyan szerencsétlenül esett el, hogy ballába bokában eltörött. Súlyos sebével a kózkórházban ápolják.

Bécsi Ernő Ezredévi Emlék-tér 38. szám alatti lakó tanító a villamosról leugrott, az uttesten elesett és bal-karja eltörött. Beszállították a kórházba, ahol megállapították, hogy sebe 20 napon túl gyógyul.

Nem szabad cselédet cselédkönyv nélkül alkalmazni

(Nagyvárad.) A nagyvárad rendőrkapitányság vezetője az alábbi felhívást tette közzé:

Felhívom a cseléd tartó gazdák figyelmét arra, hogy cselédet cselédkönyv nélkül szerződtetni tilos. Mindazok a cselédek, akiknek nincs cselédkönyve, azt a rendőrkapitányságon (földszint 4-es számú szoba) váltásák ki.

Cselédlüggyben történő panaszokban a rendőrség csak abban az esetben intézkedik, hogyha a szerződés megkötése cselédkönyv alapján történt. Ellenőriztetni fogom, hogy minden cseléd el van-e látva könyvvel. Azok ellen, akik a mulasztást február 1-ig nem pótolják, a kihágási eljárást megindítom.

Tájékoztatásul közlöm, hogy a könyv megszerzéséhez az alábbi okmányok szükségesek: Születési, vagy házassági bizonyítvány, városi orvosi bizonyítvány, magyar lakbejelentési szelvény, 18 évesnél fiatalabb, vagy férjes asszonyoknak szülői, illetve férji beleegyezés, nyomtatványdíj és 2 darab fénykép.

Választmányi ülést tartott a Levente Egyesület

(Nagyvárad.) A levente egyesület hétfőn délután tartotta közgyűlését előkészítő választmányi ülést, amelyen a lemondott tisztviselők helyére történtek a közgyűlésre jelölések. A választmányi ülés több nagyfontosságú kérdést tárgyalt, majd megállapította a közgyűlés tárgysorozatát. A közgyűlésen meleg szeretettel ünnepelték Arany Páscál prem. kanonokot, az egyesület elnökét kitüntetésre alkalmából. Csoma Sándor indítványára a választmány tagjai egyhangú lelkesedéssel elhatározták, hogy ezután még intenzívebben vesznek részt a levente életben.

Ajánlatos a jégvermek mielőbbi feltöltése

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A gazdák az ideighez hasonló enyhe téli időjárás esetén halogatni szokták a jégvermek feltöltését, mert arra várnak, hogy vastag jeget vágnak. Helyes helyről felhívják a figyelmet arra, hogy a gazdák saját érdekében járnak el, ha az idén nem késlekednek jégvermek feltöltésével, hanem már vékonyabb jéggel is, legalább részben feltöltik a vermet. Különösen a tejtermék, tejzövetkezetek és tejizemek részére fontos a jég biztosítása.

Január 24-én Kolozsvárra látogat el az Erdélyi Fiatalok Köre

Mikó Imre képviselő előadást tart Nagyváradon

(Nagyvárad.) Az Erdélyi Fiatalok Köre hétfőn este értekezletet tartott. Az értekezleten Soós Lajos beszámolt arról, hogy Albrecht Dező országgyűlési képviselő nagyváradai tartózkodása során meghívta az erdélyi kör fiataljait január 24-re kolozsvári látogatásra a kolozsvári erdélyi kör nevében. A kolozsvári látogatásra szép számban jelentkeztek az Erdélyi Fiatalok körének tagjai.

Bejelentette azután, hogy a kör következő előadását „A magyar görögkeletiek és a magyar görögkatolikusok helyzete Erdélyben” címmel Jakó

Albert igazgató tartja január 31-én este 7 órakor.

Mikó Imre országgyűlési képviselő is megígérte, hogy legközelebb előadást tart a körben. — Soós Lajos azután javasolta, hogy az erdélyi vonatkozású parlamenti felszólalásokat a kör vitaestjein vitassák meg. A jelenlévők egyhanglag magukévá tették az indítványt. Azután bejelentette, hogy az Erdélyi Párt felállítja szociális szakosztályát, melynek hivatala a délerdélyi menekültek ügyének intézése lesz.

Magasrangú katonatisztek megszöktek a felelősségrevonás elől

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A magyar katonai történelemben példa nélkül álló megdöbbentő eset történt. Magasrangú katonák megszöktek a felelősségrevonás elől. Feltehetően Czeidner Ferenc ny. áll. altábornagy, Grassy József vezérőrnagy, Deák László ny. ezredes az 1912 januárjában Ujvidéken történt eseményekkel kapcsolatban folytatott katonai bünvádi eljárás során az ítélethozatal elől megszöktek, jöllehet minden lehetőségük meg volt a védekezésre és letartóztatásban sem

voltak. Vádoltársaikat, akiket vezettek, cserbenhagyták és ezzel önmaguk felett mondták ki az ítéletet. E cselekedetük folytán közönséges szökevényeknek minősülnek az ezzel járó összes következményekkel és a felelősségrevonást ebben a tekintetben sem kerülhetik el. Az illetékes katonai hatóságok a nyomozólevelet mindhármuk ellen kiadták. Ugyancsak nyomozólevelet adtak ki a szökésben lévő dr. Zöldi Márton csendőrszázados ellen.

Tanári és tanítói kinevezések Bihar megyében

tormán István érmihályfalvai, Jakó Edit berettyóújfalui polgári fiú, illetve leány polgári iskolai helyettes tanítókat rendes tanítókká nevezték ki.

A népiszkolai tanítói karban ezek a kinevezések történtek a miniszter részéről:

Ferencz József eszteleki, László Ferenc körösfeketetői, Kovács József jákóhodosi.

Szöllősy Ferenc kardói, Kiss Valéria mezőszakadati, Toronyi Irma poklosteleki, Lőrincz Ida biharugrai, Bácsay Ilona Anna körösszakali, Báthory Ferenc almásfegyverneki, Jakófalvy György György sarkadi, Haslinger Vilma hájói, Juhász Katalin

(Nagyvárad.) Lapunk legutóbbi számában közöltük a nagyváradai tanári és tanítói kinevezéseket. A Hivatalos Lap újabb a következő bihar megyei tanári és tanítói kinevezések, illetve előléptetésekről ad hírt: A közoktatásügyi miniszter Mikos Ödönné Cserevka Erzsébet iparos-tanoneiskolai segédbiztost irodatiszté, Szakál Pál berettyóújfalui mezőgazdasági középiskolai helyettes tanárt ugyancsak rendes tanárrá, Kovács Erzsébet Riza derecskei polgári fiú- és leányiskolai, Répay Zoltán Balogh Ilona nagyváradai Dóri Klára érmihályfalvai, Gregorich Ilona margittai, Baldaszit József margittai Kolozsvárra, Kátana Ilona hegyközségek, Kiss Edit révi, Mikos Anna Mária piskolliget, Betykó Magda bánlakai, Szentkúti Erzsébet

bodonosi, Várszegi Magdolna alsólugosi, Ágoston Károly paplamsi, Nyitrai Lajos váradles-mácsapusztai, Dallos Gabriella berettyódédai, Kovács Virginia Ibolya mezőtelegd-kalotaleki, Kiss István eszteleki, Nagy Julianna érkenézi, Pénzes Lajos kiskerekűi, Balog Katalin pósalaki, Solt Istvánné Náda Margit zsákai, Güese Anna érsemjén-barantói, Klein Anna élesdloki, vitéz Szendrei Miklós berettyókirályi, Gaál Irén érkeserői, Sándor Edit kisürögdi, Csorba László váradpósi, Békés András érkörtvélyesi, Hunyár Ernőné Ivánfi Magda oláhszentmiklósi, Szakali János monospetrii, Demjén Margit körösszegi, Schiessert Irén fugyivásárhelyi, Kiss Gyuláné Fodor Erzsébet kiskerekűi, Medgyaszay Magda érmihályfalvai, Stock Erzsébet köröskisjenői, Horgen Gábor körösfeketetői, Varga Jenő bihardiószegi, Szolyori Apollonia érabrányi, Széll Erzsébet komádi, K. Nagy Róza biharvajdai, Neumann Imréné Kollener Ilona nagybárod-sárandtanyci, Pethő László bárodbeznyci, Németh Olga bodonosi, Csizmadia Matild váradles-mácsapusztai, Erdei Irén tóti, Fekete Károlyné Rácz Katalin komádi, Pop Sándor kabalispataki, Balázs Rózsa oláhszentgyörgyi, dr. Beke Istvánné Nagy Vilma érmihályfalvai állami népiszkolai helyettes tanítókat állami népiszkolai rendes tanítókká nevezték ki.

Végül a miniszter Földesi Sarolta okleveles középiskolai tanárt a nagy-

várad állami Szent László gimnáziumhoz szolgálatra való egyidejű beosztása mellett állami gimnáziumi helyettes tanárrá nevezte ki.

Fehér és rózsaszínű utalványra 100 kg. fa és 50 kg. szén szerezhető be

Értesítem a város közönségét, hogy a fehér és rózsaszínű falappal rendelkezők az alant felsorolt kereskedőknél a falpra 100 kg. tűzifát és bármely szénkereskedőnél 50 kg. szenet szerezhetnek be.

Folyó hó 20-án esütörtökön:

Dr. Grosz Sándor fatelepén Váradvelencén: Szinyvei Merse Pál, gróf Zichy Mihály, Bolyai Farkas, Paganini és Bethowen utcák.

Lévay Erzsébet váradvelencei fatelepén: Terézia-utca.

Gergely Emil Mátyás király-út 139. sz. a. levő fatelepén: Szent Jeromos-utca.

Szabó Sára váradvelencei fatelepén: Veres Balázs, Tamássy tábornok, Dr. Károly Irén-u. 1-től 9 házszámig.

Heiler József Ghillányi-úti telepén: Ghillányi-út 1-60-ig.

Nemes János Ghillányi-út 26. sz. telepén: Bulovszky-u.

Vitéz Tarr Sándor fatelepén: Lahner György, Aulich Lajos, Csaba és 37-es utcák.

Kovács István Szeptember 6. utcai fatelepén: gr. Batthyány, Berceányi Miklós, dr. Moskovits József, Bertsey György utcák.

Pallós fatelepén: Vörösmarty-utca 1-38-ig, Kávária-utca 1-34-ig.

Vlár fatelepén: Kosztolányi Rezső, Berzsenyi Dániel, Ambrus Zoltán, Bajnok és Nyár utcák.

Zathureczky József fatelepén: Árpád vezér-út 1-53 házszámig.

Folyó hó 21-én, pénteken:

Vlár Sándor fatelepén: Mester-u., Tárkányi emlék és Vadász utcák.

Pallós fatelepén: Árpád vezér-út 54-től végig és Vulkán téglagyár lakói.

Jelen hirdetésben meghirdetett tűzifamennyiség folyó hó 22-én délután 5 óráig vehető át.

Nagyvárad, 1944. január 18-án.

Dr. Gyapay s. k.
polgármester.

Fontos tudnivaló az állattartó gazdák részére

Nagyvárad thj. város polgármestere ez úton hozza tudomására az állattartó gazdáknak, hogy saját tenyésztésű állataikra nyilatkozatot az állatorvosi hivatal (gr. Teleky Pál utca 3. sz., földszint) adja ki, két tanu személyes megjelenése mellett.

A marhalevelet a tanuk által aláírt nyilatkozat után a marhalevelkezelő adja ki, a lóvásártéri irodában.

Egyben tudomására hozom az érdekelteknek, hogy a marhalevelkezelőség hivatalos órája reggel 9-től 12-ig van a felek részére.

Hétfői hetivásár alkalmával egész nap a közönség rendelkezésére áll a hivatal.

Nagyvárad, 1944. január 17.

Polgármester nevében:

Dr. Kazó Károly sk.
t. tanácsnok.

Külsőhazakban és vendéglőkben kérjük Magyar Lapok at.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETESI ÁRAK: 1. hóra 4.30 P.
 3. hóra 12.40 P.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

**NEMZETVÉDELMI KERESZTTEL
 TÜNTETTÉK KI SOÓS LAJOST.**
 Nagyvárad, jan. 18. Mint értesülünk, a
 Kormányzó Ur Soós Lajosnak, az
 Erdélyi Párt agilis főtitkárának a
 Nemzetvédelmi keresztet adomá-
 nyozta.

Péter jugoszláv király Egyiptomban.
 Istanbulból jelentik: (MTI) Mint a brit
 híroroda Kairóból jelenti, Péter jugo-
 szláv király hétfőn elutazott Ka.róbból.
 Néhány napig tanulmányozza az
 Egyiptomban állomásozó brit katonaság
 gyakorlatait.

MEGHALT P. KERL NORBERT. P.
 Kerl Norbert, a Salvatorianus-rend te-
 mesvári tartományfőnöke, aki lelki-gya-
 korlatot adva, bejárta egész Erdélyt, az
 elmúlt év utolsó napján, mint most ér-
 tesültünk, meghalt. A temetése Temes-
 váron újév napján volt.

A GUTENBERG DALKÖR szerdán
 este 7 órakor újból megkezdte a dalpró-
 bák tartását, előzőleg dalköri megbeszélés
 lesz. Az elnökség kéri a tagok pontos
 megjelenését.

Jönnek

**Stefániai Imre és
 Lászlóffy Margit**

Lloyd George 81 éves. Berlinből je-
 lentik: (MTI) Mint a brit hírszolgálat
 jelenti Londonból, Lloyd George, a ki-
 váló angol államfő hétfőn ünnepelte
 teljes csendben 81-ik születésnapját.

A Szállodások, Vendéglősök szakosztálya
 értesíti tagjait, hogy a szakosztály
 örökös díszelnökének Leitner Ferencnek
 felesége elhalálozott és kinek temetése
 1944. január 19-én délután fél 3 órakor
 a lakásán Beöthy Ödön-utcai gyász-
 háztól lesz örök nyugalomra helyezve
 és felkérjük tagjainkat, hogy minél
 számosabban jelenjenek meg. Pödör
 Béla s. k., elnök.

Jönnek

**Stefániai Imre és
 Lászlóffy Margit**

**BETÖRŐK JÁRTAK A HORTHY
 MIKLÓS UTON.** Nagyvárad, jan. 18.
 Mészáros István Horthy Miklós út 3.
 sz. alatt lakó vegyész-tüzetmentelő-
 nos jelentette a rendőrségen, hogy üz-
 letében betörők garázdálkodtak. A tolvajok
 magukkal vitték 800 pengő készpénzt
 és igen sok tisztításra adott ruhame-
 nüt, amelynek értékét egyelőre nem
 lehetett megállapítani. A rendőrség
 érélyes nyomozást indított a betörők
 kézrekerítésére.

**Egyre erősödik a kommunista befolyás
 Korzika szigetén.** Milabónól jelenti:
 (MTI) A Német TI jelenti: Korzika
 szigetén zürzavaros állapotok vannak.
 A kommunista befolyás egyre erősödik.
 Az élelmiszeri helyzet állandóan súlyosodik.

**A NAGYVÁRADI MÁV ALMÜHELYI
 „TURUL” DAL-, ZENE- ÉS ONKÉPZŐ
 EGYESÜLET** kultúrelőadás eorozatában
 folyó hó 23-án, délután 5 órai kezdettel
 P. Rőse Bertalan dr. „Emlékezés és képek
 Oroszországról” címmel előadást tart,
 melyre az érdeklődőket ezúton hívja meg
 az egyesület elnöksége.

**Hatalmas tejmennyiség feldolgozására
 rendezkedik be a gyergyószentmiklósi
 tejszövetkezet.** A Magyar Tudósító jelenti:
 Gyergyószentmiklóson megkezdődött az
 ottani tejszövetkezet feldolgozó telepének
 az építése. A munkálatok megindítását
 az tette lehetővé, hogy megérkezett a
 földművelésügyi minisztérium nagyobb
 építkezési és felszerelési hozzájárulása
 és ennek alapján eredménnyel folyik még
 a szükséges további üzletrészek jegyzése.
 A szövetkezet huszer tehén tejhozamának
 feldolgozására rendezkedik be azzal az
 indoklással, hogy a háború után a havasi
 tejgazdaságok aránytalanul nagyobbra
 fogyaszta várható a közlekedési és
 szállítási viszonyok megjavulása folytán.

**50 SZÁZALÉKOS RÁDIÓDIKEDVEZMÉNY
 A HADIROKKANTAKNAK.** A Magyar Távirati
 Iroda jelenti: A kereskedelem és közle-
 kedésiügyi miniszter a második járadékosztályba
 sorozott hadirokkantak számára február
 1-től kezdve 50 százalékos rádiókedvezményt
 adott. Bővebb felvilágosítást a postahivatalok
 adnak.

A létért való küzdelemben gyakran
 hathatós segítségére van a dolgozó embernek
 egy pohár természetes „Fereuo József”
 keserűvíz azért, mert ez a szellemi és
 testi munkaképességre nézve oly igen
 fontos bélműködést szabályozza és az
 egész anyagcserét előmozdítja. Kérdezze
 meg orvosát!

A VÁROSKO LAPJA január 15-iki száma
 ismét gazdag és érdekes tartalommal
 jelent meg. Vezércikkében Kádár Levente
 államtitkár ismerteti azt a segítséget,
 amelyet az ONCSA nyújt a magyar városoknak.
 Az áttekinthető ezámóslapokkal is ellátott
 tanulmány nélkülözhetetlen kútforrás
 mindazok számára, akik városi szociális
 kérdésekkel foglalkoznak, de az érdeklődő
 nagyközönség is megtudhatja belőle,
 hogyan alakul mai városi szociális politikánk
 a nyersanyagkorlátozások és a lakásvi-
 szonyok kényszerítő hatása következtében.
 A vezércikk után három városatulmányt
 kapunk ügyes összeállításban, mert mind a
 három különböző szempontból mutatja
 be a kiválasztott városokat. Kertész János
 dr. Komárom történetének rövid, lendületes
 összefoglalását nyújtja, Holló Ernő Csíkszereda
 fejlődési lehetőségeit és terveit ismerteti,
 Kuthy Zoltán pedig Pécs nagyszabású
 kulturális tevékenységéről és a helyi kereteket
 meghaladó jelentőségű kezdeményezésekről
 számol be. A Városkultúra rovatban a város-
 közi viszonyok történetét és jelentőségét
 ismerteti a vezető cikk, majd a vidéki
 kultúregyesületek számára szerkesztett
 alapszabályminta első részletét közli.
 Az idegenforgalmi rovat Esztergom, Vác
 és Szentendre idegenforgalmi kérdéseit
 tárgyalja, de külön hasábot szentel
 Budapest legújabb korszerű idegenforgalmi
 híreinek is. Városi idegenforgalmi és
 kulturális hírek, könyvismertetések
 egészítik ki a mindenképpen érdekesnek
 mondható, ügyesen szerkesztett számot.

LÁNGOK

Főszereplői Jávor Pál, Kiss Ferenc, Mezey Mária
 a CASINO-ban

**Jövő évben ünnepli a Pécsi Nemzeti Színház
 fennállásának 50 éves jubileumát.** A Magyar Tudósító jelenti:
 1895. október 5-én nyitották meg országos
 ünnepség keretében a Pécsi Nemzeti Színházat.
 Pécs város közönsége a megnyitási
 ünnepségeknek megfelelő módon kívánja
 megünnepelni a jubileumjévfordulóba
 esik és ezt a körülményt úgy a színház
 vezetősége, mint a színház közönsége
 már figyelembe veszi.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Egy kiháztulajdonos. Figyelmébe ajánljuk
 a Magyar Lapok január 8-iki és január 15-iki
 számaiban megjelent cikkeket, amelyek
 részletesen foglalkoznak a kötött lakbérek
 kérdésével és rámutatnak azokra a
 szempontokra, amelyekkel ön
 hozzászólásában érint. Min-
 ket is főleg azoknak a kiháztulajdonosoknak
 a sorsa érdekel, akikről ön így ír:
 „Nagyon sok háztulajdonos van, aki egész
 életében éjjel-nappal dolgozott és nehezen
 megtakarított pénzből házat vett,
 hogy ha megöregszik, legyen betevő
 falatja s ha kihull kezéből a szer-
 száma, ne szoruljon családja mások
 alamszájára.” Ezzel szemben az is
 megfelel a tényeknek, amit ön keserűen
 panaszol: „Sok lakó a szó szoros értelmében
 neveti, hogy milyen keveset fizet...”
 Csak helyeselhetjük hozzá-
 szólásának zárószavait: „Az embereknek
 soha se volt még annyira szüksége
 egymásra, mint ma. Mindkét félnek
 engednie kell, mert csak jó lehet az,
 ha jóban és rosszban együtt érzünk.”

Mély fájdalomtól megtört szívvel,
 de Isten akaratában megnyugodva
 tudatjuk, hogy a szeretett jó feleség,
 anyós, nagyanya és rokon

LEITNER FERENCNE

szül. B. Sörmenyi Mária

életének 70-ik, boldog házasságának
 32-ik évében hosszas szenvedés
 után, f. hó 17-én reggel 9 órakor
 nemestelkét visszaadta Teremtőjének.

Drága halottunk földi maradványait
 f. hó 19-én délután fél 3 órakor
 temetjük a Beöthy Ödön-utca 28.
 számú gyászháztól a református egyház
 szertartása szerint a Bulokovszky-
 temetőben lévő családi sírboltba.

Nagyvárad, 1944. január hó 17-én.

**Emléked örökké élni fog közöttünk!
 Nyugodj békében!**

Leitner Ferenc bánoos férje
 Mertz László veje
 Mertz Ferenc
 Mertz Mária
 Mertz László unokái
 Fekete Lászlóné sógornője
 Leitner József unokaöccse
 és a nagyszámú rokonság

RAZZIA A VÁRADI SZÁLLODÁKBAN.
 Nagyvárad, jan. 18. A váradi rendőrség
 kedden reggel nagyszabású razziaát
 végzett a szállodákban, melynek
 eredményeként igen sok előállítás
 történt. A gyanus egyének kihallgatása
 folyamatban van.

A nagyváradi kir. törvényszéktől.
 B. I. 5098-2-1943. szám.

A Magyar Szentkorona nevében!

A nagyváradi kir. törvényszék mint
 büntetőbíróóság a zsidók közéleti és
 gazdasági térfoglalásáról szóló törvény-
 be ütköző vétség miatt Vitrael Gábor
 ellen indított bűnügyben meghozta a
 következő

ítéletet:

Vitrael Gábor 57 éves, izr. vallású,
 kisjenői születésű nős, textilkereskedő
 nagyváradi lakos vádlott bűnös egy
 rendbeli folytatálagosan elkövetett az
 1939. évi IV. t. c. 26. §-ának 3. pontjában
 meghatározott vétségben azért,
 mert az általa az értelmiségi munká-
 körben foglalkoztatott alkalmazottairól
 az értelmiségi munkanélküliség orszá-
 gos kormánybiztosságához 1942. évi
 december hó 31. napján beküldött kimu-
 tatásban a nemzsidó származású Moka
 Györgyné, az 1943. évi február hó 22.
 napján beküldött kimutatásban pedig
 az ugyancsak nemzsidó származású
 Vigh Mária háztartási alkalmazottait,
 akik az üzletében csupán kiegészítő
 munkát végeztek, az üzletében al-
 alkalmazott értelmiségi munkakörű
 kereskedő segédeként tüntette fel azért,
 hogy a hatóságot ezen fondorlattal az
 általa foglalkoztatott nemzsidó értelmi-
 ségi munkakörű alkalmazottai száma
 tekintetében tévedésbe ejtse.

A kir. törvényszék ezért nevezett
 vádlottat a II. Bn. 4. §-a alapján be-
 hajthatatlanság esetében 10 pengő-
 ként egy napi fogházra átváltotatandó
 500 pengő pénzbüntetésre ítélte és az
 1939. évi IV. t. c. 28. §-a alapján elren-
 delte az ítéletnek hírlapi közzétételét.

Nagyvárad, 1943. évi december hó 29.
 napján.

Váradi Imre kir. törvényszéki t. el-
 nök, sk. **Dr. Kolozsvári Sándor** kir. tör-
 vényszéki bíró sk. **Dr. Geleta László** kir.
 törvényszéki bíró sk.

A kiadmány hiteltelül: **Petrovszy László**
 hiv. tisztviselő.

RÁDIO

SZERDA, JANUÁR 19.

8.30 Délelőtti muzsika.
 10.15 Székesfehérvári Tűzoltó Zenekar.
 11.15 A rádiózenekar műsorából.
 11.45 Bartók József elbeszélése.
 12.15 Rószs Émő szalongyűjtése.
 13.30 Honvédek üzennek.
 14.00 Balettzene.
 15.00 Művészlemlék.
 15.30 Ortutay Gyula dr. beszél Benedek
 Elekről.
 16.20 Muzsikáló zenei lexikon.
 17.00 Nyírő József előszólása.
 17.20 Kedvelt szalonzenekarok.
 17.50 Honvédek műsora.
 18.40 Világpolitikai kérdések, vélemények.
 19.00 Az Actio Catholica és a Közép-
 ponti Katolikus Kör Szent Margit
 ünnepsége.
 19.50 Szent Margit élete és halála. Ir-
 ta és előadja Traeger Ernő mi-
 niszteri osztályfőnök.
 20.00 Isten rabjai. Hangjáték.
 22.40 Zenekari művek.
 23.25 Magyar nóták.

Mit kell tudni a padlástereknek és alagsoroknak lakás céljaira való beépítéséről?

A m. kir. Belügyminiszter Ur 80.000—1943 számú rendelete értelmében a padlástereknek és alagsoroknak lakás céljaira való beépítése, valamint az épületmagasság, az emeletorok száma, továbbá az egyes emeletorokban létesíthető lakások száma tekintetében, az építésügyi szabályrendeletben megállapított szabályoktól, illetőleg korlátozásoktól 1944 évi július hó 1. napjáig bezárólag eltérést engedélyezek.

A vonatkozó rendelet alapján kiadandó építési engedélyeket a műszaki ügyosztály javaslataira, a városrendezési és közlekedési szakbizottság meghallgatása után esetről esetre fogom elbírálni.

Az e rendelet alapján létesített lakások bérbeadása és azok bérének megállapítása tekintetében az építendő tulajdonos szabadon rendelkezhetik.

Az egyes építési engedélyek elbírálása tekintetében a fővárosi Közmunkák Tanácsának 10.978—1943. számú határozatában foglalt feltételek irányadók.

Nagyvárad, 1944. január 8.

Dr. Soós s. k. polgármester.

Változások a jogosított gabonakereskedők nyilvántartásában

Értesítem a város közönségét, hogy a gabonakereskedésre jogosított kereskedők nyilvántartásában a következő változást eszközölte a Gabonaforgalmi Központ:

Uj kereskedőként felvette: Plainó Richárd kereskedőt margittai, Vönöky László kereskedőt berettyóújfalui székhellyel, a gabonakereskedők névjegyzékébe, míg törölte Lőrinc Áron vedresábrányi, Janosó Árpád és Kósa Dezső nagyvárad, Bundik Antal margittai és Gávrís József révi gabonakereskedőket a gabonakereskedők nyilvántartási jegyzékéből.

Nagyvárad, 1944. január 17-én.

Dr. Gyapay László s. k. h. polgármester.

El kell számolni a kenyér egyekkel

Értesítem azon kereskedőket és szatócsokat, akik zárolt cikkek árusítására nincsenek kijelölve, azonban kenyeret árulnak, hogy a Közélelmezési Hivatal által kiadott kenyérutalványokkal a következő sorrendben számoljanak el a Közélelmezési Hivatal 8. számú szobájában:

január 24-én reggel 8-tól 2-ig: A—J betűig.

január hó 25-én reggel 8—2-ig: K—Z betűig.

Fenti határidő után érkező elezámoló részére a közlelmezési ügyosztály a további kiutalást be fogja szüntetni.

Nagyvárad, 1944. január 18.án.

Dr Gyapay László s. k. h. polgármester.

Január 31 a földhasznóbérlők adómentességének bejelentési határideje

A szerződés létrejöttétől számított 30 napon belül be kell je'entsék az adatokat az adóhivatalokhoz

Nagyvárad város adóhivatal 8548/1943. szám alatt az alábbi hirdetményt adta ki:

Az 1940. évi 22. tc. 17. §-a és az 1940. évi 160.000 P. M. rendelet 2. §-a értelmében az általános kereseti adó alól mentesek azok a túlnyomórészt mezőgazdasággal foglalkozó földhasznóbérlők, akik egy község határában saját szükségletük fedezésére csak annyi földet bérelnék, amennyi földnek az összes kataszteri tisztá jövedelme legfeljebb 25 pengőt tesz ki.

Földhasznóbérlőkhez kell számítani a részes gazdálkodókat is feles bérlők), valamint azokat is, akik a föld használata fejében a tényleges birtokos (földtulajdonos) eltartására vállalkoznak.

Ezek a földhasznóbérlők a városi adóhivatalhoz szabályszerű nyomtatványon bejelenteni tartoznak a

földbérletükre vonatkozó és az adómentesség elbírálásához szükséges minden adatot. A bejelentést az írásbeli vagy szóbeli szerződés létrejöttétől számított 30 napon belül kell megtenni. Ha a bejelentést a földbérlet későn teszi meg, úgy az állandó adómentesség a bejelentést követő évtől lesz megállapítva.

Felhívom ezek folytán az érdekelteket, hogy a fentiekre vonatkozó bejelentéseiket legkésőbb január hó 31-ig feltétlenül tegyék meg, mert ellenkező esetben a városi adóhivatalnak nem áll módjában a mentességet megadni.

A bejelentéshez szükséges nyomtatványok a városi adóhivatal földszint 19. sz. szobájában, darabonként 3 fillérért kaphatók a hivatalos órák alatt.

Nagyvárad, 1944 január 17.

Városi adóhivatal

SZINHÁZ

A színházi iroda közleménye:

Koós Zsófia felleptével: „Szilágyi Irma” című színmű

Koós Zsófia felleptével kedden este mutatja be a színház Possonyi László: Szilágyi Irma című színművét, Horváth Jenő rendezésében. Főszereplők: Koós Zsófia, Antal Erzsébet, Szógi Arany, Gulácsy Albert, Szabó Ernő, Halassi Gyula, Barsy Béla, Ross József, Horváth Jenő, Lendvay Lajos, Tanai K. Emil és Kiss István. Kedden bemutató bérlet, szerdán A-bérlet, csütörtökön este bérletszűnet.

Zsuzsó, az Uj Magyar Színház nagy sikerű vígjáték-újítása pénteken este ismét a színház műsorán van.

A két kapitány szombaton délután filléres helyárrakkal megy.

Kiss Manyi szombaton este, vasárnap délután és este a Fekete Péter-ben vendégszerepel. Mérsékeltlen felemelt helyárrak. (Perényi László helyárrai.) Jegyek már válthatók.

A m. t. bérlő közönség helyeit a Kolozsvári Nemzeti Színház vendég-

játékaira január 18-án este 6-ig tartja fent a pénztár. A ki nem váltott jegyeket eladja a pénztár.

Január 22-én Rigolettó, 23-án Coppélia és a Színigazgató balettel vendégszerepel a Kolozsvári Színház. Jegyeket ezekre a előadásokra január 19 (szerda) 10 órától lehet váltani!

MŰSOR:

Kedden este háromnegyed 7 órakor: Szilágyi Irma, bemutató bérlet 17.

Szerdán este Szilágyi Irma A-bérlet.

Csütörtökön este: Szilágyi Irma, Pénteken este: Zsuzsó.

Szombaton délután: A két kapitány.

Szombaton este háromnegyed 7 órakor: Fekete Péter (Kiss Manyival.)

Vasárnap délután és este: Fekete Péter, Kiss Manyival.

Őszinte mozikritika

Kivirul az öreg szív...

— Bemutató az Apolló-mozgóban —

A már hetvenéves Hoffmann Fritz (Emil Jannings), hatalmas csokoládégyár tulajdonosa és vezérigazgatója teljőn szívén viseli fiatal leányismertőcsének, Brigittának (Maria Landrock) sorsát és ezt mind jobban és jobban igyekezik feljavitani. A gyári tisztviselői, de főként az aggodalmaskodó rokonok meghökkenve figyelik az öreg agglény második tavaszának alakulását. A lelkileg megfiatalodott öreg azonban még jó ideig elnézi a fokozódó botrányokat, míg végre fényes estély keretében leleplezi a titkot, hogy a leányt

ő nem is vehetné nőül, hiszen vérszerint a tulajdon unokája, akit most törvényesítve Pál nevű unokaöccsének (Viktor de Kowa), Brigitta szíveválasztottjának szánt.

A film kitünő propaganda az agglényesség ellen, de egyszerűsége a legnagyobb német jellemzés. Emil Jannings megható alakításában kemény szociális lecke azok részére, akik vonatodnak fiatalkori ballépésük ártatlanul szenvedő alanyát idejében és teljes mértékben törvényesíteni. Emil Jannings méltó partnerei Maria Landrock és Viktor de Kowa. Sikerükben osztozik a német filmrendezés, mely mindig kivételes súlyt helyezett a leleplező megállapozottságra.

Olasz Péter dr.

2591—1943. sz.

ARVERESI HIRDETME NY

A nagyvárad kir. járásbírósa 1943. évi P. 1119. sz végzése alapján Nagy Lajosné Erzebet valamint az elarverezendő ingóságokra kielégítési jogot szerzett ószias foglaltatók javára 180 P és jár. erejéig fogantatosított végrehajtás alkalmával le és felúlfoglalt és 1080 P-re értékelt varrógép, páfnák, borjúk stb., a nagyvárad kir. járásbírósa 1943. PK. 19220. sz. végzése folytán Pósalaka községben 25. hsz. alatt 1944. évi január hó 20. napján délután 15.30 órakor megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett eladatnak.

Nagyvárad, 1943. év december hó 18.

DOBOS ISTVAN, kir. bír. végrehajló.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Eladók város közelében több új magánház, beköltözhető több kisebb, nagyobb bérházak és telkek. Özv. Tatayné, Szigligeti-u. 12. Telefon 28—74. 265

Leány télikabát, sötétkék, teljesen új, 10—12 évesek, eladó. Bethlen Gábor-u. 14. Alsó csengő.

ELADÓ dobkályha, Balassa-tér 3. ajtó 3. 281

Zongorát rövidet vagy pianót megvételre keresek vidékről is. Ajánlatot gyártmány részletes leírás és árral dr Balkányi József Nagyvárad postarésztánte kérek. 404

Békebeli, teljesen új 40. sz. hócipő eladó. Csengeri-u. 16. 3. ajtó. 432

Zongora, rövid kerezhúros teljesen új állapotban jutányos árban eladó. Cím: Bethlen Gábor-utca 15. ajtó 1. 430

Egy jó karban levő mély gyermekkecsi eladó. Cím: Karácsonyi püspök-ut 4. ajtó 3. 428

Hülönfélé

Fertőtlenítést, poloska, mely és mindenemű fergék irtását 38 évj gyakorlattal vállalja, Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27—56. 313

Varrógépjavitás egy évj felelősséggel Jakab műszerésznél, Kossuth-u. 5. Telefon 23—30. 65

Allást nyec

CSILLAGVAROS, Velence környékén lakó lapkihordó! Jó fizetéssel felve szünk. Jelentkezni lehet a Magyar Lapok kiadóhivatalában.

Munkás-jeányokat felveszünk, Bíró cukorka üzem, Tichy nyomda-u. 10. 431

Allást keces

Pesti varróno házakhoz ajánlkozik Kristóffné, Gróf Tisza István-ut 31. 408

Elveszett a Békéscsaba felől jövő esbesvaton maradt aktatáska, amelyben bibliai, szótárak, fontos iratok vannak. Beostület megtaláló jutalomért adja le az Evangélikus Lelkészi Hivatalban (Csáky-u. 26.) 429

KIADÓTULAJDONOS:

SENET LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

A szerkesztést lelel: Dr. Paál Árpád Dr. Virág Jeromos

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén Nagyvárad, Szilágyi Dezső utca 3. szám